

Ржкописната българска история на Паисия може би да не е направила такъв успѣхъ въ пробужданieto на народния духъ въ малцината си читатели на онова врѣме, както направи печатания „царственникъ“ на учащитѣ се дѣца въ училището. Това поне испитахъ на себе си; азъ станахъ дори и проповѣдникъ на отечествената история при неграмотнитѣ хора, какъвто бѣше и баща ми. За *любовознателността* си, която тѣй бързо се разви въ мене, много дължа на тая първа българска книга, която научихъ дори и изусть, а не само да я прочитамъ.

Моето българско учение трая до 1849 год., когато не останж вече какво да ни учи даскалъ Пеню, и азъ трѣбваше да свършж курса на образованието съ граматическото изучаване на гръцкия языкъ при *Димитрото* (Димитрото Александриевъ, родомъ отъ Сливенъ), условенъ градски учителъ, който прѣподаваше тоя языкъ въ една стая на хилиндарския метохъ. За турския языкъ имахми отъ начало, още въ българското училище, единъ турски ходжа, белберинъ, при който изучихми *супарата*; а по-сетнѣ единъ старъ българинъ, *Стоянъ тескереджията*, отъ Долня-Махала (Търново), който знаеше *кадж-язжж* и *ферманъ-язжж* — училъ се въ Париградъ съ нѣкои пашовски синове, когато билъ младъ — при който стигнахми края на курса, съ изучаванieto на *иншаата* и доста свободенъ прочитъ. Въ свободното си врѣме тогава азъ изпълнявахъ и писарска длъжностъ на дюгения на баща си, въ отсъствието на голѣмий ми братъ, х. Димитра — и той *каджия* като мене. Единъ, печаленъ тоя пѣтъ, прѣвратъ обаче прѣкрати съвършено ученическия ми животъ. Прѣвъ августъ на 1850 г. братъ ми х. Димитръ се поминж отъ единъ силенъ плевритъ, придобитъ при завръщанieto му отъ Пловдивския *Марашъ-панаиръ*, прѣвъ Троянския балканъ, и азъ трѣбваше да заема окончателно неговото мѣсто, по волята на баща ми, който ми отдѣли и капиталъ 10,000 гроша отъ капиталата на брата ми, и така азъ заехъ мѣстото му на съдружникъ въ дюгения, сир. въ търговската къща на бащи си, подъ фирмата: Хаджи Георги Д. Кисимовъ и С-ие. Ето какъ и защо Кримската война на 1853 г. ме намѣри търговецъ и на 1856 г. ме остави съ 200,000 гроша собственъ капиталъ, както казахъ въ началото на „споменитѣ ми.“

Доста тжжахъ, когато моитѣ съученици, като нѣмаше ве-